

Тема:ЯПОНІЯ: ЕГП, ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, НАСЕЛЕННЯ.

Мета: ознайомити учнів з основними етапами складання комплексної економіко-географічної характеристики країни; сформувати систему знань про основні особливості географічного положення, населення і господарства Японії; розвивати практичні уміння працювати з комплексними картами атласа; виховувати цікавість до теми, уважність та аналітичні здібності.

Обладнання: політична та фізична карти Азії, атласи, підручники, схеми, таблиці, діаграми.

Тип заняття: комбінований.

Компетенції: у природничих науках та технологіях, ініціативність та підприємливість, соціальна та громадська, екологічна грамотність та здорове життя.

Рекомендована література: «Географія (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти Довгань, Г. Д.; Стадник, О. Г.(2018)

Хід заняття

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Поточний контроль знань. Зразок дидактичної картки

Завдання. Виберіть правильні відповіді на запитання.			Питання 1. Субрегіон Азії, що спеціалізується на видобутку на переробці нафти. 2. Країна, що посідає першість за загальним обсягом виробництва ВВП в світі. 3. Країна — «азіатський тигр». 4. Країна — крупний експортер нафти. 5. Субрегіон Азії, у якому розташована найбільша кількість країн нової індустріалізації. 6. Країна Азії — член «Великої Сімки». 7. Промисловий район на східному узбережжі Японії. 8. Субрегіон Азії, у якому розташовані країни — світові лідери автомобілебудування. 9. Вугільно-металургійний район в Південній Азії. 10. Країна перехідної економіки.
<i>I варіант</i>	<i>Відповіді</i>	<i>II варіант</i>	
<i>1</i>	Саудівська Аравія	<i>10</i>	
<i>2</i>	Південно-Східна Азія	<i>9</i>	
<i>3</i>	Японія	<i>8</i>	
<i>4</i>	Індійський Рур	<i>7</i>	
<i>5</i>	Західна Азія	<i>6</i>	
<i>6</i>	Південна Корея	<i>5</i>	
<i>7</i>	Казахстан	<i>4</i>	
<i>8</i>	Східна Азія	<i>3</i>	
<i>9</i>	Китай	<i>2</i>	
<i>10</i>	Тихоокеанський	<i>1</i>	

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Перша країна Азії, яка стане об'єктом вашого дослідження, це Японія. Її часто називають країною ХХІ століття. За кілька десятиліть Японія перетворилася на економічного гіганта, що зумів завоювати і втримувати першість у багатьох світових економічних рейтингах. Але Японія — це не тільки «економічне диво», це країна найдавнішої високорозвиненої цивілізації, традиції якої часто абсолютно незрозумілі європейцям. Англійка Еліза Скінмор у книзі «Дні рикші в Японії» написала: «Японія — загадка нашого століття, японці — це найнезбагненніший, найпарадоксальніший з народів. Разом з їх зовнішнім оточенням вони такі театральні і артистичні, що часом здаються нацією позерів; увесь їхній світ — ніби сцена, на якій вони грають». Відкрити завісу загадкового «японського дива», познайомитися з незвичними для нас традиціями ви матимемо змогу на сьогоднішньому уроці.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

План

1. «Візитна картка»

2. ЕГП

3. Природно-ресурсний потенціал

4. Населення

1. «Візитна картка»

Завдання. Користуючись картами атласу, складіть «візитну картку» Японії.

Офіційна назва — Японська держава. Площа — 378 тис. км². Населення — 126,2 млн осіб (2018 р.). Столиця — Токіо. Економічно високорозвинена держава, країна «Великої Сімки». Парламентська монархія, унітарна держава (47 префектур).

2. ЕГП

Головні ознаки: острівна держава поблизу східного узбережжя Азії, 4000 островів (чотири великі — Хонсю, Хоккайдо, Кюсю і Сікоку); відділена Японським морем від Росії, Північної і Південної Кореї, Східнокитайським морем — від Китаю, зі сходу й південного сходу омиває Тихий океан; берегова лінія дуже порізана.

3. Природно-ресурсний потенціал

Переважають гори, рівнини (20 %), переважно поблизу берегів. Сучасний вулканізм, землетруси, цунамі. Клімат мусонний, на півночі (Хоккайдо, північ Хонсю) помірний, на іншій території — субтропічний, багато опадів (1000 до 2500 мм на рік). Річки численні, короткі, бурхливі й порожисті, мають великий гідропотенціал. Лісистість 68, 5 % (близько 1/3 — штучні насадження). Ґрунти підзолисті, бурі лісові, жовтоземи, червоноземи — родючість низька. Рілля 13 % площі. Біологічні ресурси океану. Багаті рекреаційні ресурси (20 об'єктів Спадщини ЮНЕСКО).

4. Населення

Завдання. За статистичними й графічними матеріалами підручника та ресурсів Інтернету виявіть особливості демографічних процесів в Японії.

Природний приріст від'ємний — 2,1 ‰, старіння населення (28 % старші за 65 р.). Середня густота населення понад 330 осіб/км² (в сім разів більше середньосвітової!), на Тихоокеанському узбережжі понад 1000 осіб/км². Японці — 98,5 %, корейці — 0,5 %, китайці — 0,4 %. Синтоїзм — 79,2 %, буддизм — 66,8 % (багато японців сповідують синтоїзм та буддизм одночасно), християни — 1,5 %. Урбанізація 93,5 %. **Найбільші міста:** Токіо (38 млн), Осака-Кобе (20,2 млн), Нагоя (9,4 млн), Кітакюсю-Фукуока (5,5 млн), Сідзуока-Хамамацу (3,4 млн), Саппоро (2,6 млн). Робоча сила — 67,8 млн, структура зайнятості: сільське господарство — 2,9 %, промисловість — 26,2 %, сфера послуг — 70,9 %.

Висока якість трудових ресурсів. Один з головних критеріїв неухильного економічного зростання Японії «людський фактор» — особливі риси, що властиві японському народу: разюча працьовитість, сумлінність, високий рівень освіченості і професійної кваліфікації. Японців відрізняє сильна прив'язаність до своєї сім'ї, навчального закладу, місця роботи, батьківщини. «Господарський» патріотизм: японці працюють набагато більше, ніж жителі Європи або Америки; 30 % японців працюють понад 50 годин на тиждень, а 12 % — навіть більше, ніж 60 годин; в Японії найкоротші відпустки в світі — два тижні.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Завдання. Складіть порівняльну характеристику економіко-географічного положення Японії та Великої Британії. Визначте спільні та відмінні ознаки.

Запитання. 1. Назвіть головні ознаки природних умов Японії. Чим обумовлений обмежений склад мінеральних ресурсів країни? 2. Охарактеризуйте сучасну демографічну

ситуацію в Японії. 3. Чим пояснюється нерівномірний розподіл населення територією країни? 4. Назвіть найбільші міські агломерації Японії.

VI. ПІДСУМОК ЗАНЯТТЯ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. Завдання для опрацювання

1. Підручник, опрацювати § 21.
2. Позначити на контурній карті найбільші міста Японії.
3. Письмово відповісти на питання.

Всі дивацтва Японії, від яких волосся “дибки” стає:

1. В Японії на день святого Валентина проявляють симпатію і дарують подарунки дівчата. Не відомо з чим пов'язана ця традиція, але сьогодні вона виконує важливу соціальну функцію: дозволяє дівчаткам сказати “так” не чекаючи, поки японський чоловік набере сміливості до неї підступитися.
2. В Японії дешева риба і м'ясо, але дуже дорогі фрукти. Одне яблуко коштує два долари, зв'язка бананів п'ять. Найдорожчий фрукт диня, сорт типу нашої “торпеди” обійдеться в Токіо в двісті доларів.
3. В Японії порнографія продається на кожному кроці. У кожному комбіні (продуктовому магазині), на стійці з пресою обов'язково є окрема полиця з хентай. У маленьких книжкових магазинах хентай становить третину всього асортименту, у великих книжкових під порнографію відводиться 2-3 поверхи.
4. Хентай дозволено вільно продавати неповнолітнім.
5. Два найпопулярніших піджанри хентая – це насильство і секс з неповнолітніми.
6. Обернувши в обкладинку, хентай спокійно читають в метро.
7. У Японському метро і JR є вагони тільки для жінок. Їх приєднують вранці, щоб у годину пік ніхто не домагався дівчат. Японці вуайеристи, а обмацування дівчаток в набитих поїздах – щось на зразок національного спорту.
8. При цьому в Японії один з найнижчих відсотків згвалтувань в світі.
9. Більшість японських ієрогліфів складаються з 2-4 складів, але є дивовижні винятки. Наприклад ієрогліф 春 читається як “ханетокаватагоханареруото”, це тринадцять складів! Описує звук, видаваний при відділенні плоти від кістки.
10. Питання честі і раніше грає в Японії центральну роль, навіть в політиці. Останній прем'єр міністр Юкіо Хатояма подав у відставку після того, як не зміг виконати передвиборчу обіцянку. Двоє його попередників теж.
11. Японія маленька країна, але тут багато всього великого. Тут знаходиться найдорожчий парк розваг у світі Disney Sea, чотири з десяти найвищих американські гірки. У Токіо найрозвиненіша система метро в світі, знаходиться найбільший залізничний хаб і найбільше змішане пішохідне перехрестя.
12. У Японії сніговиків прийнято ліпити строго з двох куль, а не трьох, як в іншому світі. І тут японці відзначилися.
13. Полковник Сандерс один з головних символів Різдва в Японії, як Кока-Кола в США. У свята японці люблять всією сім'єю сходити в KFC і з'їсти велику порцію курячих крилець.
14. У Японії досі пір 30% весіль відбувається в результаті організованих батьками сватання та оглядин お見合い (omia).
15. У всіх північних містах Японії, де взимку випадає сніг, підігріваються тротуари і вулиці. Ожеледі не буває, і сніг прибирати не треба. Дуже зручно!
16. При цьому в Японії немає центрального опалення.
17. У японській мові є слово 過労死 (Кароші), що означає “смерть від перевтоми”. В середньому щороку з цим діагнозом помирає десять тисяч чоловік. Режисер студії “Гинули” Есіфумі Кондо, автор мого улюбленого the whisper of the heart помер з цим діагнозом.
18. У Японії один з найліберальніших тютюнових законів. Курити можна скрізь, крім залізничних платформ і аеропортів.
19. Японія – остання країна в світі, що формально зберегла титул Імперії.

20. Японська імператорська династія ніколи не переривалася. Правлячий сьогодні імператор Акіхіто – прямий нащадок першого імператора Дзімму, що заснував Японію в 711 році до нашої ери.
21. Цього року Японії виповнилося 2671 рік.
22. Японці постійно говорять про їжу, а коли вони їдять, то обговорюють як їм подобається частування. Повечеряти, не сказавши кілька разів “oishii” (смачно) дуже неввічливо.
23. Взагалі, японці люблять повторення.
24. У японській мові одночасно використовується три види письма: Хірагана (складова система для запису японських слів), Катакана (складова система для запису запозичених слів) і Канджі (ієрогліфічне письмо). З розуму зводить, так.
25. У Японії немає гастарбайтерів. Це досягнуто простим законом: мінімальна зарплата, на яку дозволено наймати іноземного робітника в Японії перевищує середній оклад праці японця. Таким чином, для високооплачуваних фахівців шлях в країну залишається відкритим, а переплачувати некваліфікованим нема сенсу.
26. Більше половини залізниць в Японії приватні. Недержавні перевізники відповідають за 68% всього залізничного сполучення країни.
27. Хірохіто ніколи не був відсторонений від влади, після війни він очолив реформацію і пропрацював до 1989 року. День народження Хірохіто національне свято і відзначається 29 квітня.
28. Гора Фуджі знаходиться в приватному володінні. У синтаїстських храмі Хонг Сенг збереглася дарча від 1609 року якій Сьогун передав гору у володіння храму. У 1974 році справжність дарчим підтвердив верховний суд Японії, після чого не мав іншого виходу, як передати гору у власність храму. Тому що право власності в Японії є непорушним.
29. Японська мова складається з декількох рівнів ввічливості: розмовний, шанобливий, ввічливий і дуже важливий. Жінки практично завжди говорять на шанобливій формі мови, чоловіки на розмовній.
30. Сім відсотків чоловічого населення Японії – Хікікоморі (“Хікікоморі (яп. 引きこもり, «той, хто замкнувся») — соціофоб, молодий відлюдник, особа, що не бажає соціалізуватися, сторониться контактів з суспільством”, – Вікіпедія)
31. У японській мові у місяців немає назв, замість цього вони позначаються порядковими номерами. Наприклад вересень це 九月 (кугацу), що означає “дев’ятий місяць”.
32. До того, як Японія відкрилася заходу, єдиним словом для опису романтичної симпатії було слово 恋 (вряди), що буквально означає “непереборний потяг до чогось недосяжного”.
33. Японія моноетнічна країна, 98.4% всього населення становлять етнічні японці.
34. У Японії ув’язнені не мають права голосувати на виборах.
35. У Японії їдять дельфінів. З них роблять суп, готують Кусіякі (японський шашлик), навіть їдять сирими. У дельфіна досить смачне м’ясо, з яскраво вираженими смаком і зовсім не схоже на рибу.
36. У Японській мові практично немає особових займенників, а ті слова, які іноді використовуються як займенники, мають ще хоча б одне значення. В українській мові, наприклад, займенник «я» не означає нічого, крім «я», а в японському 私 (ваташі, я) означає ще й «приватний, особистий»; 貴方 (аната, ви) – «мій пан». Використовувати “Аната” ввічливо тільки при першому знайомстві, потім до співрозмовника прийнято звертатися по імені або за посадою.
37. Токіо найбезпечніший мегаполіс в світі. У Токіо настільки безпечно, що шестирічні діти самостійно користуються громадським транспортом. Це фантастика насправді.
38. Зовнішній світ японці вважають дуже небезпечним і бояться подорожувати. Так знайома японка одного разу запитала мене, чи не занадто небезпечно їй буде однією зупинитися в районі Кенсінгтонських Садів в Лондоні.
39. Дев’ята стаття японської конституції забороняє країні мати свою армію і брати участь у війнах.
40. У Японії навчальний рік починається першого квітня і розділений на триместри. Школярі вчаться з квітня по липень, потім з вересня по грудень, і з січня по березень.